

витоків відродженої в 1990 р. Всеукраїнської спілки краєзнавців, у цьому ж році він очолив Полтавське наукове товариство краєзнавців. Василь Єгорович був активним учасником діяльності Центру по дослідженню історії і культури Полтавської облдержадміністрації та підготовки до видання полтавського тому серії книг «Реабілітовані історією».

Проведене дослідження переконує, що Василь Лобурець належить до когорти тих особистостей, які своїми працями збагатили сучасну педагогічну думку, а своєю діяльністю продемонстрували гідний приклад своїм сучасникам і прийдешнім поколінням. В сучасному історико-педагогічному дискурсі його ім'я заслуговує на глибоку повагу як талановитого вченого, педагога-майстра, мудрого наставника для молодих учених. Наукова спадщина академіка Василя Лобурця є неоціненним джерелом конструктивних ідей у процесі прогресивних змін сучасної освіти і науки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошин Ю. Якщо Ви серйозно обрали фах історика, то налаштовуйтеся на важку системну роботу. URL : <https://uamoderna.com/jittepis-istory/voloshyn>.
2. Лобурець В. Є. Полтавський державний педагогічний інститут імені В. Г. Короленка. Полтава, 1994. 25 с.
3. Подих столітньої історії. Полтавський педагогічний університет. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. 216 с.
4. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. К. : АПН, 2003. 68 с.
5. Сухомлинська О. Історико-педагогічний процес в Україні : регіональний вимір. Шлях освіти. 2007. №2. С. 42–49.

*Сніжана Шпортюк
(Полтава, Україна)*

ДИЗАЙН ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

У статті розкрито можливості дизайну як засобу творчого

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

розвитку учнів на уроках трудового навчання, обґрунтовано й визначено завдання та роль дизайн-освіти. Розглянуто проектну діяльність, як процес художнього проектування та конструювання, художнє конструювання як процес створення проекту, а також моделювання та макетування в дизайні.

Ключові слова : *дизайн, трудове навчання, дизайн-освіта, проектування, художнє конструювання, проектна графіка, макетування, моделювання.*

Дизайн – це новий вид діяльності, який інтегрує технічну та гуманітарну культуру на основі проектів, спрямованих на організацію гармонійного предметного середовища. Сьогодні дизайн пронизує практично всі сфери життя розвинених країн. Він став невід’ємною частиною масової та елітарної культури і вважається творчістю майбутнього.

Перші кроки в розвитку теорії та практики дизайну робили відомі діячі мистецтв: філософ, теоретик мистецтва Д. Рьоскіном, архітектор Г. Земпером, художник К. Фіндредом, інженер і теоретик машинобудування Ф. Рело, художник, письменник У. Моррісом, художник, архітектор А. Ван де Вальде, П. Беренсом та ін.

Сьогоднішнє поняття «дизайн» асоціюється з прогресивними явищами та сучасними технічними досягненнями. Твори дизайну не тільки йдуть в ногу з часом, а й часто випереджають сучасні наукові досягнення.

На думку Н. Вересоцької [1], дизайнерське мистецтво є одним із найважливіших і вирішальних явищ суспільного життя, невід’ємною частиною людської діяльності, відіграє важливу роль не лише в розвитку особистості, а й у розвитку всього суспільства. Суть цього мистецтва полягає в тому, що воно є найбільш повною і дієвою формою естетичного усвідомлення навколишнього світу. Завдяки цьому молоді покоління

мають змогу відроджувати та передавати досвід, думки та почуття.

Дизайн-освіта – це навчально-ігрова проектувальна діяльність учнів, яка забезпечує синтез сенсорного (чуттєвого, візуального), вербального (словесного), структурного (речовинного, запахо-смаководотикового), інформаційних аналогів (елементів дизайну, інформатики, технології) з метою формування пропедевтичної інформаційної культури особистості.

Дизайн-освіта передбачає впровадження основ дизайну як дисципліни з великим освітнім потенціалом у всій системі освіти, а не лише в професійному дизайні. У процесі дизайн-освіти відбувається навчання, виховання, розвиток і формування людини з проектним мисленням [3].

Досліджували основи дизайн-освіти такі науковці, як С. Кожуховська, Є. Клімов, О. Куліков, Н. Конишева, Л. Малиновська, В. Наумов, В. Пузанов, В. Розін, В. Сидоренко, Є. Ткаченко та ін.

У формування сучасної української дизайн-освіти свій внесок уніс В. Тищенко [6]. Так, у своїх роботах він визначає дизайн-освіту, як проектування навчально-виховного процесу на основі взаємодоповнюваності наукового й художнього пізнання способом моделювання вербальної та сенсорної інформації у вигляді образів-понять. Зазначене формулювання відображає специфіку початкової дизайн освіти. Дизайн може повніше розкрити складну взаємодію мистецтва і техніки, сформувати естетичне ставлення до дійсності.

Також, не менш важливою є позиція О. Ганоцької, Вона стверджувала, що освіта має базуватися на взаємодії різних видів мистецтва, а суть дизайн-освіти полягає в поєднанні інтелекту і почуттів.

Як бачимо, дизайн-освіта є важливою частиною для навчання та виховання нового культурного покоління, духовно збагачених та творчо

розвинених особистостей.

Завданням дизайн-освіти є виховання дизайнерського мислення молодших школярів, яке сприяє розумінню проблем сучасного мистецтва та забезпечує естетичне виховання учнів. Учені-педагоги О. Коберник, В. Тименко, Т. Шевчук, вказують, що дизайн-діяльність у даній освіті є основним способом художнього розвитку особистості, провідним засобом її естетичного виховання.

Проектна діяльність, як видно з назви, є процесом художнього проектування та конструювання. Ця діяльність відбувається завдяки зусиллю волі, викликаному злагодженою взаємодією мислення й уяви. Тому важливо розвивати дизайнерське мислення, як вид творчого мислення, яке в свою чергу поєднує абстрактне мислення (відбувається з опорою на поняття, судження з допомогою логіки) з наочно-образним. Підготовка вчителя трудового навчання в контексті оновлення професійних і освітніх стандартів є розумінням того, що певні речі та дії можуть використовуватись для визначення інших [5].

Розглянемо всі складові: *художнє конструювання* — це процес створення проекту, прототипу майбутнього об'єкта дизайну та спосіб його виготовлення. У сучасних художніх техніках дизайну використовуються дві спеціальні мови дизайну, які пов'язані з творчим пошуком найкращих рішень проектної задачі. Це мова проектної графіки, і мова так званого об'ємного проектування – макетування і моделювання [2].

Проектна графіка вирішує образотворчі завдання, які виникають під час формування концепцій, проектів та ескізів. Метою проектної графіки є більш точне зображення проектованого об'єкта. Графіка повинна надати найбільш повне уявлення про образ, композицію, об'ємність структури, його конструкцію та інформацію о застосованих

матеріалах.

Необхідно, щоб художні рішення не підмінялися графікою та кольоровими ефектами, а графіка не заважала сприйняттю проекту.

Об'ємний метод проектування дозволяє створювати наочні моделі майбутніх об'єктів, що складаються з компоновання та моделювання.

Макетування – це метод та процес об'ємного проектування виробу, його частин та деталей. Об'ємне зображення матеріалів дають інформацію про характеристики виробу, що проектується (об'ємно-просторова структура, тип і фактура поверхні, розміри, пропорції).

Моделювання – це процес вивчення та конструювання реальних об'єктів та об'єктів для розуміння їх властивостей на основі їх спрощених моделей. В даний час графічне моделювання набуло розвитку [4].

Отже, творча діяльність людини спрямована на створення якісно нових, духовних чи матеріальних цінностей (нових творів мистецтва, наукових відкриттів, інженерно-технологічних, управлінських чи інших інновацій тощо). Необхідною складовою творчості є фантазія, уява, психічний зміст яких міститься у створенні образів кінцевого продукту (результату творчості).

Дизайн – мистецтво, спрямоване на організацію гармонійного навчального середовища, проблемою, якою займалося не одне покоління педагогів і науковців, які змогли зробити свій внесок у його розвиток. Тому освітній дизайн зараз дуже розвинений і актуальний. Одним із головних змістів є проектна діяльність, яка є основним шляхом художнього розвитку особистості і тісно пов'язана з творчою діяльністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вересоцька Н. *Дизайн-освіта і графіка в системі сучасної освіти та мистецтві*. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

- педагогічний університет імені Григорія Сковороди». 2012. Вип. 25. С. 17–21., с. 18.
2. Горбатюк Р. Досвід використання комп'ютерної графіки у процесі навчання студентів за індустріально-педагогічними спеціальностями. Наукові записки Тернопільського державного пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2000. Вип. 10. С. 58–61.
 3. Данилова В. І. Розвиток творчих компетентностей учнів через використання інтерактивних методик і технологій навчання. Тернівка : Відділ освіти Тернівського міськвиконкому КЗ «СЗШ №4», 2011. 64 с/
 4. Енциклопедія практичної психології. Моделювання : стаття. 2015. URL : <http://psychologis.com.ua/modelirovanie.htm>.
 5. Творчі завдання у процесі вивчення комп'ютерних дисциплін як засіб розвитку творчих якостей студентів економічних спеціальностей / К. В. Копняк, О. М. Кузьміна, Л. М. Захарченко. Вісн. Вінниц. політехн. інту. 2011. № 3. С. 229 – 233.
 6. Тименко В. Методика трудового навчання : технічної і художньої праці. Початкова школа. 2006. № 10.

*Валентина Титаренко,
Наталія Суховій
(Полтава, Україна)*

ВИВЧЕННЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОЇ ТВОРЧОСТІ СТАРШОКЛАСНИКАМИ

Декоративно-прикладна творчіть – це галузь художньої творчості, яка має свою особливу художньо-образну мову та підпорядкована законам розвитку. Основна його мета – естетичне освоєння матеріального світу, художнє оформлення довкілля. Митці своїми роботами намагаються естетично прикрасити побут людини, її життєдіяльність, дотримуючись основного принципу єдності краси і доцільності. Водночас декоративно-прикладна творчіть є образною основою життя, формує естетичні погляди людини, активно впливає на її емоції, думки та почуття.

«Декор» – система прикрашання будови або виробу.
«Декоративність» – якісна особливість мистецького твору, що

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*